

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

M VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNÍT

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT**

PaedDr. Štefánia Zahoranská

Poznaj a chráň – 1. ročník ZŠ- 2.časť

voliteľný predmet

2013

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01
Bratislava

Autor UZ: PaedDr. Štefánia Zahoranská

Kontakt na autora UZ: ZŠ Zimná 190,04925 Dobšiná
zahoranska.s@gmail.com

Názov: **Poznaj a chráň 1. ročník ZŠ
2. časť**

Rok vytvorenia: 2013

**Oponentský posudok
vypracoval:** Mgr. Jaroslav Hutník

ISBN 978-80-8052-688-7

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunit. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah

Úvod.....	4
1 Február	
1.1. My a veci	5
1.2. Odpad- recyklácia.....	6
1.3. Médiá.....	7
1.4. Technika.....	8
2 Marec	
2.1. Ľudia.....	9
2.2. Slušné správanie.....	10
2.3. Emócie.....	11
3 Apríl	
3.1. Jar	12
3.2. Veľká noc	13
3.3. Jarné kvety	14
3.4. Kalendár	15
4 Máj	
4.1. Pomoc iným.....	16
4.2. Povolania.....	17
4.3. Odpočinok.....	18
5 Jún	
5.1. Deň detí	19
5.2. Leto.....	20
5.3. Projekt ROK.....	21
6 Zoznam použitých zdrojov.....	22

Úvod

**ZA RUKY, ZA RUKY, POĎTE VŠETCI K NÁM.
VEĎ SME JEDNA RODINA, TAK TI RUKU DÁM!
DOBRÉ RÁNO, DOBRÝ DEŇ, PRE CHLAPCOV A PRE DIEVČATÁ,
NECH JE KRÁSNY TENTO DEŇ.**

/ pochytáme sa za ruky a poprajeme si pekný deň/

Pracovné listy sú zamerané na pozorovanie pracovného a verejného života, praktické overovanie rozmanitostí živej a neživej prírody. Veľmi dôležitým tematickým celkom v rámci pracovných listov je starostlivosť o svoje telo, oboznamovanie sa s prírodnými a spoločenskými javmi, ich riešenie pomocou praktických úloh a cvičení . V pracovných listoch sú využité rôzne metódy a formy práce jednotlivcov aj skupinovej práce. V neposlednom rade využívam sviatky a ich oslavovanie v rodine a triednom kolektíve. Žiaci sa naučia pozorovať a porovnávať získané informácie, objavovať a hľadať odpovede na základné otázky, sledovať a snažiť sa riešiť problémové situácie v škole, doma a vedieť nachádzať riešenia. Využitie riekaniek, básní a hádaniek nadväzuje a evokuje poznanie a ochrana duševného dedičstva našich predkov- ľudová slovesnosť.

1.1. My a veci

LEZIE, LEZIE PO ŽELEZE, NÁJDE DIERKU DO NEJ VLEZIE. / ČÚEK/

ŠTYRI NOHY, ŠTYRI ROHY, ALE HLAVA NIKDE. / LÔTS/

JA SOM UŽ RAZ TAKÁ, PRED TEBOU NEBOČÍM.

ČÍM LEPŠIE MA KOPNEŠ, TÝM VYŠŠIE VYSKOČÍM. / ATPOL/

NEMÁ HLAVY A PREDSA MÁ HRDLO. / AŠALF/

1. Pomenuj a zatried' veci okolo nás, podľa toho, z akého materiálu sa vyrábajú. Spájaj farbičkou podľa návodu.

DREVO

SKLO

PAPIER

PLAST

TEXTIL

KOVY

1.2. Odpad- recyklácia

KEĎ SI ŠĎASTNÝ, TLIESKAJ RUKAMI, KEĎ SI ŠĎASTNÝ, TLIESKAJ RUKAMI,

KEĎ SI ŠĎASTNÝ, TLIESKAJ, KEĎ SI ŠĎASTNÝ, TLIESKAJ,

KEĎ SI ŠĎASTNÝ, TLIESKAJ RUKAMI,

/ opakujeme v tom istom tempe...robíme pohyby telom/

**KEĎ SI ŠĎASTNÝ, DUPAJ NOHAMI...UDRI DO KOLIEN...LÚSKAJ PRSTAMI...ZVOLAJ
HOLAHEJ.**

KEĎ SI ŠĎASTNÝ, ROB TO EŠTE RAZ...

1. Roztried' odpad do správnych kontajnerov- vymaľuj rámčeky...

PAPIER

SKLO

PLASTY

OSTATNÝ ODPAD

KELÍMOK OD JOGURTU	ROZBITÉ ZRKADLO	KLINCE	STARÉ TOPÁNKY	PLASTOVÁ FLAŠA
ZOŠIT	LOPTA	POHÁRE	HRNČEK	STARÝ HRNIEC
ČASOPISY	STARÉ HRAČKY	NOVINY	ROZBITÉ TANIERE	KRABICA OD TOPÁNOK

2. RECYKLÁCIA ODPADU- opätovné využitie odpadu.

Prekresli značku recyklácie odpadu. **CHRÁŇ NAŠU PRÍRODU!**

1.3. Médiá

STOJÍ PANI NA STRECHE, ROZŤAHUJE PRSTY,

A ČO CHYTÍ V POVETRÍ, DO IZBY NÁM VPUSTÍ. / ANÉTNA/

KRÚTI SA TO, KRÚTI A CELÝ SVET NESIE./SUBÓLG/

1. Všetci žijeme vo svete, ktorého súčasťou sú médiá. Pomenuj médiá podľa obrázkov- priradi názvy .

TLAČ

TELEVÍZIA

POČÍTAČ

NOTEBOOK

CD
PREHRÁVAČ

FILM

DVD
PREHRÁVAČ

INTERNET

TABLET

KNIHY

HRACIA
KONZOLA

mp4
PREHRÁVAČ

mp3
PREHRÁVAČ

2. Vymaľuj názvy médií, ktoré používaš Ty, alebo Tvoji priatelia.

NEZABUDNI! POBYT NA ČERSTVOM VZDUCHU JE NAJZDRAVŠÍ!

1.4. Technika

IDE, IDE, VLÁČIK, IDE, IDE VLAK A MY MALÉ DETI, POĎME NASADAŤ.

LETÍ, LETÍ LIETADLO, KEBY NA ZEM DOSADLO, ZATLIESKALI DETI,

LEBO NA ZEM LETÍ. / Ján Anđel/

V minulosti všetko robili ľudia ručne- dnes im pomáhajú stroje a prístroje, ktoré patria medzi technické zariadenia. Vytvárajú ich ľudia.

1. **Prístroje, ktoré nám poskytujú zábavu a poučenie / pomenuj zapíš do tabuľky/**

--	--	--	--

2. **Prístroje, ktoré nám poskytujú uľahčenie a urýchlenie práce/ zapíš/**

3. Technické prostriedky môžu byť pri neopatrnom zaobchádzaní VEĽMI NEBEZPEČNÉ.

DODRŽUJ PRAVIDLÁ BEZPEČNOSTI PRI PRÁCI!

2.1. Ľudia

**NA SVETE JE DETÍ AKO SMETÍ, ICH SPEV AKO HOLUB VŠADE LETÍ,
SVET JE PRE NÁS, ALE NIE MY PREŇ,
KAŽDÝ CHLAPEC, KAŽDÉ DIEVČA NOSÍ V OČIACH SVOJ VEĽKÝ SEN.**

Na svete žijú skupiny ľudí, ktoré sa od seba odlišujú vonkajšími znakmi- **farbou pokožky, farbou vlasov, tvarom nosa, pier, očí.** Na svete sú 3 ľudské rasy- skupiny ľudí- **BIELA, ČIERNA, ŽLTÁ.**

1. Zatried' skupiny ľudí podľa rasy / B- biela, Č- čierna, Ž- žltá/

VŠETKY RASY NA SVETE SÚ ROVNOCENNÉ!

Každý je iný. Každý má svoje práva, ale rešpektujeme i práva iných. Hovorí o tom **Všeobecná deklarácia ľudských práv** – prijatá 10. decembra 1948 Valným zhromaždením Organizácie spojených národov v Paríži.

Slovenská republika sa hlási k zásadám tejto deklarácie.

2.2. Slušné správanie

DOBRÉ RÁNO, MILÉ SLNKO . / deti ukazujú rukou k slnku/

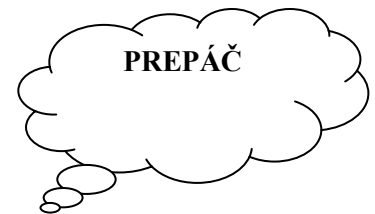
DOBRÉ RÁNO, MILÁ ZEM. / deti ukážu rukou k zemi/

DOBRÉ RÁNO PRAJEM TEBE, / deti ukážu rukou na svojho kamaráta/

VŠETKÝM LUĎOM / deti ukážu oboma rukami oko seba/

A AJ SEBE. / ukážu na seba./

1. Pripomeň si čarovné slová:

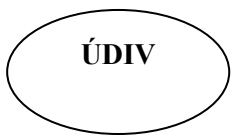

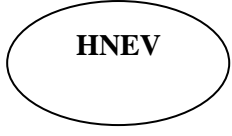

2. Vyskúšaj si pomocou čarovných slovíčok situácie, kde by si ich mohol použiť. Pracuj vo dvojici. So spolužiakom si rozdeľ úlohy a priprav si krátke rozhovory.
  - vypýtaj si od spolužiaka gumu
  - poďakuj sa mu za ňu
  - ospravedlň sa, že si nechcel zhodiť z lavice peračník
  - podaj spolužiačke ceruzku zo zeme
  - pri odchode sa pozdrav
  - prichádzaš ráno do triedy- pozdrav sa
  - stretneš na chodbe pani učiteľku- pozdrav sa
  - popraj pred spánkom mamičke sladké sny a dobrú noc

3. Vymaľuj si obláčiky s čarovnými slovami.

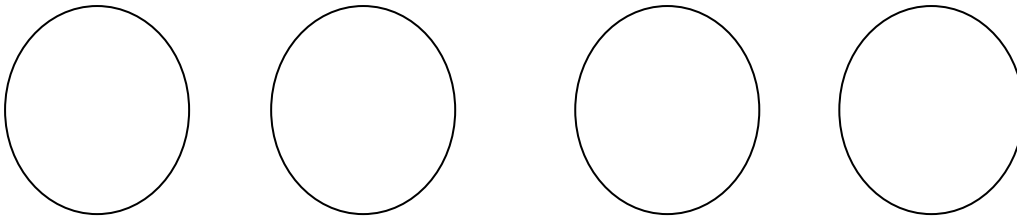
2.3. Emócie

**TAK AKO TMAVÚ NOC ROZJASNÍ HVIEZDIČKA,
ROZJASNÍ U NÁS DEŇ ÚSMEVOM MAMIČKA.** / Elena Čepčeková/

1. Rozoznávaj podľa obrázkov, aké emócie vyjadruje obrázok.

2. Znázorni emócie do tváričiek- PLAČ- RADOSŤ- ŠKODORADOSŤ- SI SUPER

3. Rozoznávaj emócie- dramatizácia- vyberieme jedného žiaka- pošepkáme mu nejakú emóciu- radosť, hnev, prekvapenie, zlosť, smútok, šťastie, ospalosť. Žiak sa snaží emóciu „zahrať“- ostatní žiaci hádajú, akú emóciu žiak zahral. Môžeme vytvoriť skupiny žiakov a súťažiť, ktorá skupina uhádne viac emócií. Žiaci v predvádzaní sa striedajú.

3.1. Jar

PUK, PUK, PUK! AKÝ JE TO HLUK ?

STAREJ VÍRBE PRI POTOKU VYPUČAL PUK POPRI PUKU.

PUK, PUK, PUK! TO JE JARNÝ ZVUK! / Ján Anđel/

1. Porovnaj obrázky, spájaj podľa ročných období.

J A R

Z I M A

J E S E Ň

2. Pozoruj počasie, spomeň si na zmeny počasia od jesene do jari. Napíš niekoľkými vetami, ako sa mení počasie a čo sa deje v prírode.

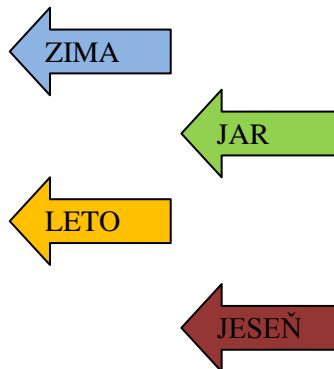
JESEŇ.....
.....

ZIMA.....
.....

JAR.....
.....

3. Spoj mesiace s ročnými obdobiami, vmaľuj.

SEPTEMBER	OKTÓBER	NOVEMBER
DECEMBER	JANUÁR	FEBRUÁR
MAREC	APRÍL	MÁJ
JÚN	JÚL	AUGUST

3.2. Veľká noc

ŠIBI- RYBY, MASTNÉ RYBY, OBLIEVAČKA NEMÁ CHYBY.

ŠIBI- RYBY- RAK, VYŠIBEM VÁS – TAK.

SPOD KORBÁČA PREČ CHOROUBY A NA KRÁSU VELA VODY.

DVERE NEZATVORTE, BO ZLE POCHODÍTE A VOLAČO DAJTE, V ZDRAVÍ

OSTÁVAJTE./ D. Dragulová- Faktorová/

Veľkonočné sviatky sú kresťanským sviatkom. U nás sa udomácnili, ale v dnešnej dobe ich už poznáme len ako tradície z minulosti. Charakteristické pre tieto sviatky je šibačka- oblievačka, maľovanie vajčiek, čokoládové zajačiky, kuriatka.

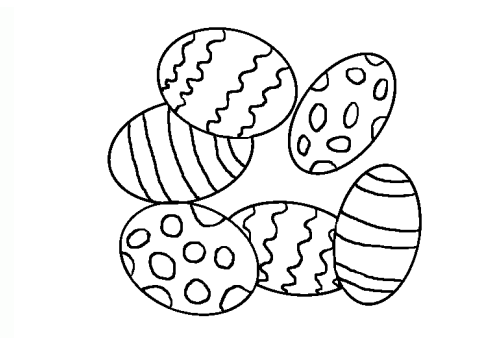
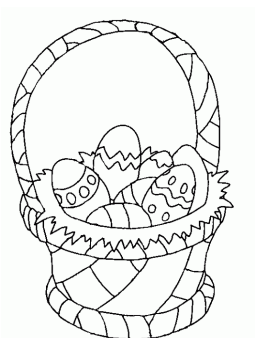
1. Pomenuj mláďatá zvierat, aj celé zvieracie rodinky

SAMČEK	SAMIČKA	MLÁĎA
KOHÚT		
	OVCA	
BÝK		ŠTEŇA
	KOBYLA	

2. Vymaľuj veľkonočné vajíčko aj s košíkom

3.3. Jarné kvety

KUKUK, DETI, SPOPOD SNEHU, SNEŽIENOČKA VOLÁ Z BREHU.

HLÁVKOU KÝVA, ŠEPKÁ TRÁVE: JAR VYPUKLA VČERA PRÁVE.

KDEŽE SA TU NA LÚČINE VZALA TOĽKÁ KRÁSA ?

PÚPAVÔČKA ZLATÝM KVETOM NA SLNIEČKO USMIEVA SA.

V NAŠEJ MALEJ ZÁHRADÔČKE STOJÍ PEKNÝ PÁN.

A TEN PÁN, PEKNÝ PÁN JE ČERVENÝ TULIPÁN. / J. Andel/

1. Vymaľuj

2. Pomenuj jarné kvietky

3.4. Kalendár

**STOJÍ, STOJÍ DUB, NA TOM DUBE DVANÁŠŤ VETIEV,
 NA KAŽDEJ VETVE PO ŠTYRI HNIEZDA
 A V KAŽDOM HNIEZDE PO SEDEM VAJÍČOK.**

/ ROK, MESIACE, TÝŽDNE, DNI/

1. Vyhľadaj v dvojsmerovke dni v týždni. Pracovné dni vymaľuj **modrou farbičkou**, voľné dni **červenou farbičkou**.

P	O	N	D	E	L	O	K	A	B	C
H	S	T	R	E	D	A	G	F	E	D
I	J	K	L	M	K	O	R	O	T	U
Š	T	V	R	T	O	K	N	O	P	R
S	T	K	O	T	A	I	P	U	V	Y
A	B	C	D	A	T	O	B	O	S	X
I	H	G	N	E	D	E	L	A	F	E

2. Kalendárny rok má mesiacov.
3. Doplň mesiace v kalendárnom roku.

JANUÁR		MAREC	
--------	--	-------	--

MÁJ	JÚN		AUGUST
SEPTEMBER			DECEMBER

4. Školský rok má mesiacov.
 5. Pomenuj školské prázdniny podľa obrázkov.

4.1. Pomoc iným

MLADÉ MAMY, STARÉ MAMY, NATRÁPIA SA VERU S NAMI.

ŠIJÚ, PERÚ, VARIA STÁLE. BOLI RAZ AJ ONY MALÉ?

VRAJ CHODILI DO ŠKOLY, KEĎ SME MY TU NEBOLI.

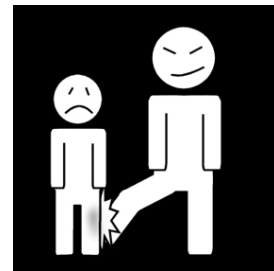
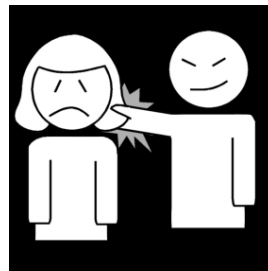
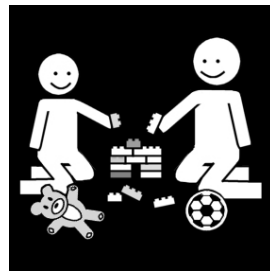
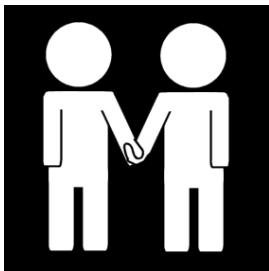
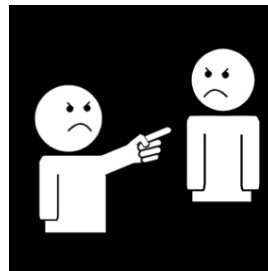
1. Porozprávaj podľa obrázkov ako pomáhame iným.

2. Vysvetli obrázky- piktogramy- Ako sa správame ? Čo sa Ti páči a čo nie ?

4.2. Povolania

KTO POZNÁ VŠETKY PÍSMENÁ ? KTO VIE, ČO KTORÉ ZNAMENÁ?

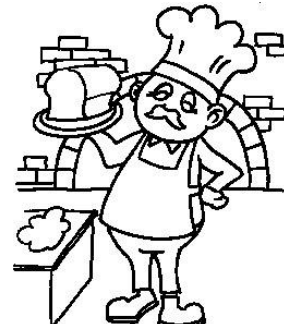
KTO CHODÍ DO ŠKOLY, AJ KEĎ VEĽKÝ JE ? KTO SA NÁM V ŠKOLE VENUJE?

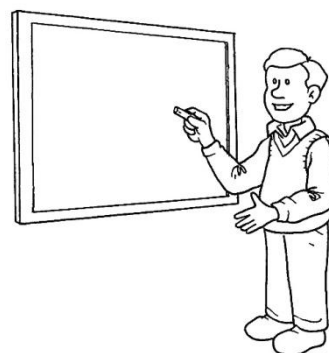
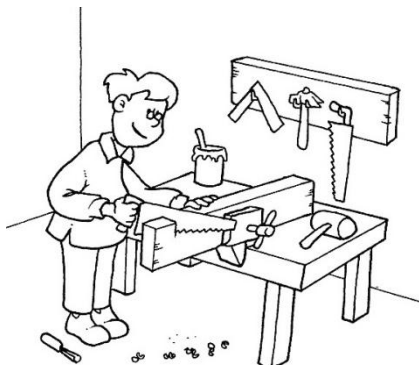
1. Pomenuj povolania- napíš, vymaluj.

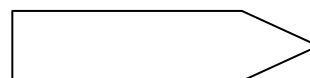
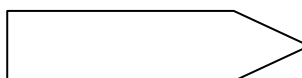
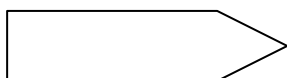
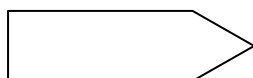
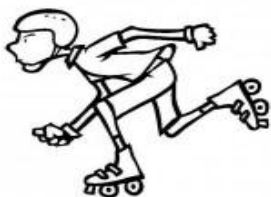
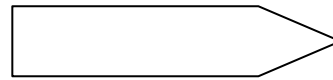
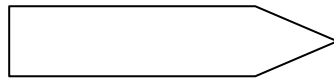
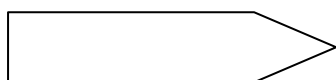
2. Vymenuj povolania, ktoré pomáhajú ľuďom a zachraňujú ich životy.

3. Rozhovor: Čím chceš byť? Kde pracujú Tvoji rodičia ?

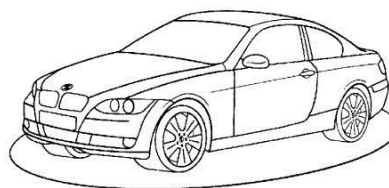
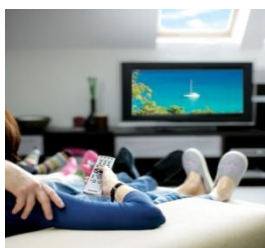
4.3. Odpočinok

**KOLO, KOLO MLYNSKÉ ZA ŠTYRI RÝNSKE,
KOLO SA NÁM POLÁMALO A DO VODY POPADALO, UROBILO BÁÁC.
VEZMEME SI HOBLÍK, PÍLKU, ZAHRÁME SA EŠTE CHVÍEKU,
KEĎ TO KOLO SPRAVÍME, PEKNE SA ZATOČÍME.**

1. Ako tráviš svoj voľný čas ? Čomu sa venuješ po skončení vyučovania ? Tráviš dost' času na čerstvom vzduchu ? Venuješ sa nejakým druhom športov ?
2. Poznáš letné športy ? Pomenuj !

3. Oddychuješ aj takto ? Porozprávaj sa o tom .

5.1. Deň detí

NA SVETE JE VELA DETÍ A NA VŠETKY SLNKO SVIETI.

A KAŽDÉ SI V SRDCI ŽELÁ, ABY BOLO SLNKA VELA.

**DNES BU'D SLNKO, POŠTA ZLATÁ PRE CHLAPCOV I PRE DIEVČATÁ,
POZDRAVY NES CELÝM SVETOM BIELYM, ČIERNYM, ŽLTÝM DEŤOM.**

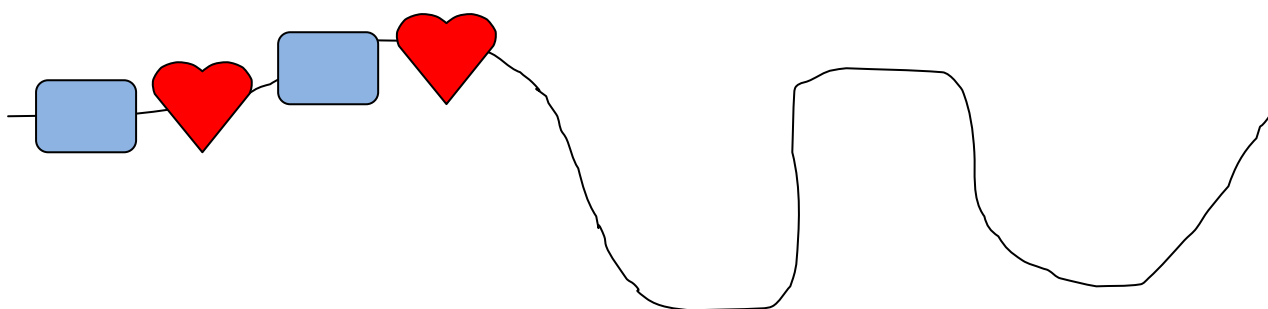
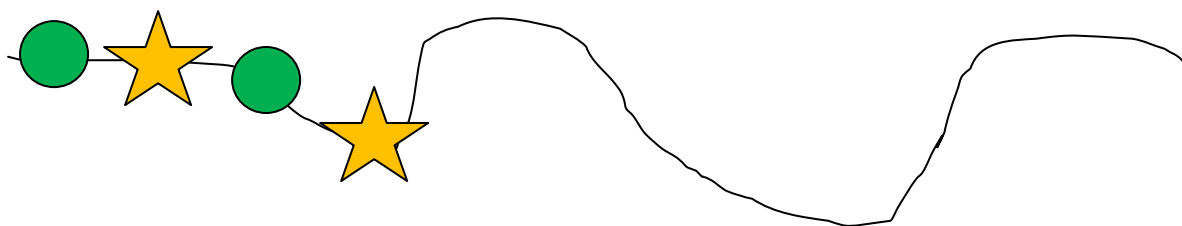
/ E. Čepčková/

Medzinárodný deň detí - MDD je sviatok detí, ktorý sa oslavuje v mnohých krajinách sveta.

Medzinárodný deň detí sa oslavuje každoročne 1. júna.

Posielam Ti niekoľko zábavných úloh, ktoré môžeš vypracovať v triede.

1. Dokresli na každý náhrdelník rovnaké koráliky- geometrické tvary.

2. Utvor vety, ktoré sa skladajú zo 6 slov. Musia sa začínať na tú istú hlásku.

Napr. **B** - Babka Betka Bystro Bežala Bez Baretky.

V .....

M .....

Z .....

5.2. Leto

PIESEŇ LETÍ PONAD SVETY, TÁ NEPOZNÁ HRANICE.

SPOJME SVOJE RUKY, DETI, SÚ NÁS PREDSA TISÍCE. / E. Čepčeková/

1. Leto- dlhé a horúce dni, letné búrky, prázdniny, vysvedčenie, dozrievanie ovocia....

Krásny čas.... Vymaľuj okienka pri obrázkoch, ktoré patria k letu, k ostatným napíš prvé dva písmená-ročného obdobia. / JA- jar, JE- jeseň, ZI- zima/

2. Roztried' do košíka a debničky ovocie a zeleninu.

5.3. Projekt ROK

Pranostika vznikla na základe pozorovania prírodných javov. Je to predpoveď najmä počasia.

JAR

KEĎ NA JAR POLETUJE VEĽA PAVUČÍN, BUDE HORÚCE LETO.

1. Doplň mesiace podľa ročných období.

LETO

AK JE ZLÉ LETO, BUDE PEKNÁ ZIMA.

JESEŇ

ZA PEKNOU JESEŇOU NASLEDUJE TUHÁ ZIMA A ÚRODNÝ ROK.

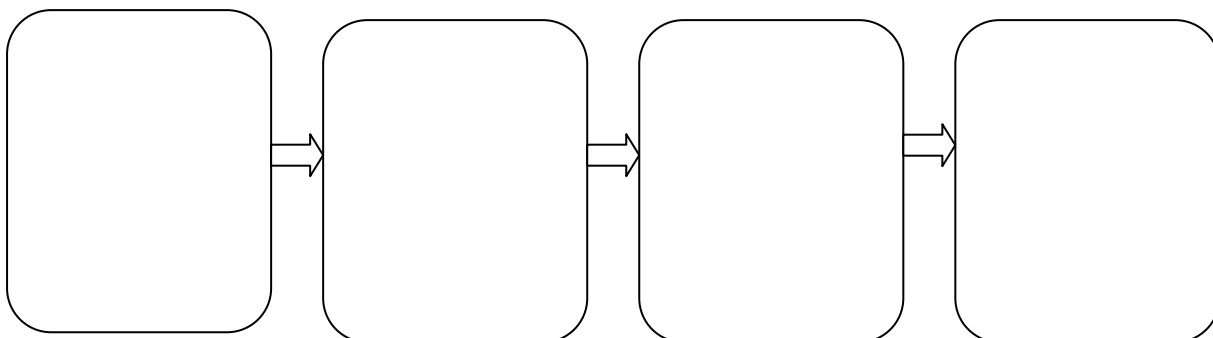

ZIMA

STUDENÁ ZIMA A MNOHO SNEHU PRINÁŠAJÚ PEKNÉ JARO.

2. Nakresli obrázky, ktoré sú typické pre každé ročné obdobie.

PRÁZDNINY SÚ PRED DVERAMI, SKONČIL SA NÁM ŠKOLSKÝ ROK.

OSEM TÝŽDŇOV MÁME VOĽNO, TEŠÍME SA ZO ZNÁMOK.

DVA MESIACE DOBRODRUŽSTIEV BUDEME SI UŽÍVAŤ.

A KOEKO DNÍ KAMARÁTI? KTO Z VÁS TO VIE VYRÁTAŤ?

Zoznam použitých zdrojov

- Zelina, M., Alberty, L.: Metodika tvorby učebných zdrojov pre žiakov v celodennom výchovnom systéme na základných školách, MPC Bratislava 2011

- Ivanová, E., Kopinová, Ľ. 2004. Etická výchova v 1. ročníku základnej školy. Metodická príručka pre učiteľov. Bratislava: Metodicko pedagogické centrum v Bratislave, 2004. ISBN 80-8052-206-5.
- Detskí spisovatelia: Ján Anđel, Elena Čepčeková, D. Dragulová- Faktorová- Riekanky, básne a hádanky
- Internetové stránky

www.riekanky.sk

www.i-creative.cz

www.infovekacik.sk

www.google.sk

www.hadanky.sk

www.omalovankyonline.sk

www.alinka.sk

www.akonaskolu.sk